

6,8%

– tik daudz jūnijā, salīdzinot ar jūniju pērn, palielinājies kopējais mazumtirdzniecības apgrozījums, rāda Centrālās statistikas pārvaldes dati. Salīdzinot ar 2015. gada maiju, jūnijā apgrozījums palielinājās par 0,8%.

SWEDBANK paplašinājusi darījumiem pieejamo valūtu klāstu ar Ķīnas juanām, Honkongas dolāriem, Izraēlas šekelēm, Indijas rūpijām, Jauzēlandes dolāriem, Tāzemes batiem, Turcijas lirām, Dienvidāfrikas randiem un Emirātu dirhēmiem. Ķīnas juana – «tuvākajos gados var nostiprināt savas pozīcijas pasaules tirgos», uzsvēr bankas pārstāve Kristīne Jakubovska.

Visvairāk sūdzas par vietējās v

Izpratne par ēku drošību atšķiras. Būvniecības valsts kontroles biroja direkt

JŪSU vadītā biroja uzmanības lokā ir publisko ēku drošības pārbaudes. Kas šajā jomā paveikts?

Pusgada laikā mēs, Būvniecības valsts kontroles birojs (BVKB), radījām metodisko ietvaru, kā publisko ēku kontrole veikt, akcentu liekot uz četriem pamatjautājumiem – ēku mehānisko stiprību, ugunsdrošību, veselības aizsardzību un vides pieejamību. Padaban uzmanība fokusēta galvenokārt uz Rīgu un Pierīgas reģionu, jo apmēram puse no pārbaudāmajām publiskajām ēkām atrodas Rīgā. Par mērķi izvirzījām gadā realizēt ap 2000 kontroļu, pirmajā ceturksnī veicām metodikas izstrādi, darbu reāli sākām otrajā ceturksnī, tagad jau trīs mēnešus esam veļtējuši kontroļēm. Vidēji mēnesī pārbaudām ap 300 ēku. Tieši ugunsdrošība un mehāniskā drošība jeb mehāniskā stiprība ir tās jomas, kurās esam konstatējuši vislielākos pārkāpumus. Jāuzsver, ka interpretācijas jautājums – kurā brīdī mehāniskā stiprība ir pārkāpta – ir ļoti aktuāls, jo BVKB būvinspektora viedoklis var atšķirties no ēkas īpašnieka viedokļa. Trijos gadījumos esam norādījuši, ka ēkas stāvoklis ir ļoti kritisks. Viena no šīm ēkām ir Rīgas cirks.

Kas ir pārejās divas ēkas?

Arī abas pārejās atrodas Rīgā un ir publiskas ēkas, kurās uzturas vairāk par simts cilvēkiem. Neesam pieņēmuši lēmumu par šo ēku ekspluatācijas pārtraukšanu, līdz ar to pagaidām konkrēti tās nenosauksu. Esam pieprasījuši paskaidrojumu ēkas īpašnieka līmenī, kādēļ izveidojusies šāda situācija un ko plānots darīt. Līdzšinējā prakse attiecībā uz ēku ekspluatāciju bijusi tāda: «Kamēr nebrūk, tikmēr ēka mierīgi var stāvēt.» Arī par graustiem bieži teikts: «Māja taču nebrūk.» Tādu gadījumu, kad nedrošības dēļ apturētu kādas ēkas ekspluatāciju, Latvijā nav bijis. Jautājums ir, vai noraut rokas bremzī, respektīvi, pateikt, ka ēkas ekspluatācija jāpārtrauc, vai arī brīdinoši pakratīt pirkstu un pateikt, ka ekspluatāciju tūlīt liksim pārtraukt, ja ēkas īpašnieks nepieņems, ka veic konkrētas darbības ēkas drošības paaugstināšanai. Problēma ir tā, ka normatīvajos dokumentos nav konkrēti pateikts, teiksim, cik lielām jābūt plaišām ēkas sienās, lai pārtrauktu ēkas ekspluatāciju, un te parādās subjektīvais faktors, kad mūsu būvinspektors saka – šādu ēku ekspluatēt nedrīkst, bet ēkas īpašnieks ieibst, ka ēku ekspluatēt tomēr drīkst.

▲ LIELĀKĀ problēma, globāli vērtējot situāciju, ir tā, ka nav precīza normatīvā regulējuma, un rezultātā katram ēkas īpašniekam var būt atšķirīga izpratne par vēlamu ēku drošību un nepieciešamo drošības kontroli, uzskata Būvniecības valsts kontroles biroja direktors Pēteris Druķis. FOTO – AIVARS LIEPINS, DIENAS MEDIJA

BVKB

Darbības virzieni

- Publisko ēku ekspluatācijas uzraudzība (no 1.01.2015)
- Būvdarbu valsts kontrole un pieņemšana ekspluatācijā (no 1.07.2015)
- Iesniegumu un sūdzību izskatīšana par būtiskiem normatīvo aktu pārkāpumiem būvniecības procesā
- Informatīvie pasākumi uzņēmējiem un pašvaldībām
- Būvprojektu un būvērtēšanas ekspertīžu organizēšana (no 1.01.2016.)

Seko ilga diskusija. Tā tas ir gadījumā ar Rīgas cirku.

Attiecībā uz BVKB pilnvarām jūs būtu tiesīgi pateikt, ka ēkas durvis jāslēdz un cilvēkus ēkā ielaist nedrīkst?

Jā, mēs esam tiesīgi pieņemt lēmumu par ekspluatācijas pārtraukšanu. Nematot vērā, ka līdz šim tādas prakses nav bijis, mēs esam jauna ceļa sācēji.

Mēs plānojam arī sabiedrību detalizēti informēt par biroja veikto pārbažu rezultātiem un paši birojā diskutējam par to, cik detalizēti sa-

biedrību iepazīstināt ar konstatētajiem ēku ekspluatācijas pārkāpumiem. Tas varētu būt tā simbolu līmenī: zaļš – viss kārtībā, dzeltens – zem jautājuma zīmes un sarkans – ēka, kurā iekšā labāk neiet. Turklāt šāda informācija par apsekotajiem objektiem varētu būt pieejama BVKB mājaslapā.

Pieminejāt, ka publiskajās ēkās bieži konstatējam pārkāpumus ugunsdrošības jomā. Kas tie ir par pārkāpumiem?

Šādi pārkāpumi visbiežāk saistīti ar to, ka ugunsdrošības sistēmas ēkā ir butaforija. Ar Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu (VUGD) esam vienojušies, ja jāaptur ēkas ekspluatācija ugunsdrošības noteikumu pārkāpumu dēļ, tad gala lēmumu pieņem VUGD.

Vēl viena problēma, kas ir hroniska kaite un no regulējuma viedokļa ir nesakārtota, saistās ar vides pieejamības prasībām, jo skaidrs, ka tādas prasības vides pieejamībā, kādas tiek izvirzītas jaunbūvēm, nevar izvirzīt ekspluatācijā jau esošām ēkām, un te aktuāls ir jautājums, kādas vides pieejamības prasības izvirzīt ekspluatācijā esošām ēkām. Sadarbojamies ar organizāciju *Apeiron*s, kas iesaistījies

mūsu metodiskajā darbā, bet arī *Apeirona* pārstāvji galvenokārt runā par prasībām jaunbūvēm. Tomēr arī attiecībā uz ekspluatācijā esošajām ēkām mēs gribam izvirzīt vides pieejamības prasības, jo uzskatām, ka valsts noteiktām prasībām jābūt. Tās gan var būt arī rekomendācijas.

Viena no biroja prioritātēm šāgada otrajā ceturksnī bijusi tirdzniecības ēku uzraudzība. Kādi ir secinājumi?

12% gadījumu esam konstatējuši, ka viss ir kārtībā. Loti bieži ir tā, ka nevar sacīt – ēka pilnīgi viss ir kārtībā, bet nav arī jāuztraucas par ēkas drošību. Ir sīkas piezīmes par to, kādas nepilnības jānovērš. Kopumā tirdzniecības centros padaban lielas problēmas neesam konstatējuši, ir atsevišķi gadījumi, kad ēku drošības jomā ir problēmas, bet nevar sacīt, ka tās būtu ar daudzām tirdzniecības centriem.

Vasarā pārbaudāt arī izglītības iestāžu ēkas. Skolas ir drošas bērniem un pedagoģiem?

Jā ar tirdzniecības centriem ir tā, ka ēku īpašnieki nereti apšaubā mūsu biroja speciālistu norādes uz drošības pārkāpumiem un pārkāpumus

novērs, kā mēdz sacīt, gariem zobiem, tad ar izglītības iestādēm savukārt ir tā, ka ēku īpašniekiem zināmā mērā ir pat ieinteresēti, lai tiktu atzītas sīkas nepilnības, jo tad rodas iespēja prasīt finansējumu no valsts vai no pašvaldības pārkāpumu novēršanai. Tā ka izglītības iestādes ir ieinteresētas saņemt skrupulozu savas drošības izvērtējumu un visas nepilnības novērst.

Ja runājam par ēku vecuma saistību ar ēku drošību, vai pamatots ir viedoklis, ka ar drošību ir problēmas ne tikai pirms daudziem gadu desmitiem būvētām ēkām, bet nesen, tā dēvētajos, treknajos gados, celtajām ēkām?

Viedoklis, ka treknajos gados būvētajām ēkām drošības jomā vērojamas problēmas, ir pamatots. Esam secinājuši, ka ir objekti, kuri nodoti ekspluatācijā, bet kurus nedrīkstēja nodot ekspluatācijā, ja rodas jautājumi – vai pārkāpumus iepriekš neviens nemācēja saskatīt, vai arī neviens negribēja saskatīt? Gan treknajos gados, gan pēdējo piecu gadu laikā ir uzbūvētas ekspluatācijā nodotas ēkas ar būtiskām atkāpēm no normatīvo aktu prasībām. Jaunāka ēka nenozīmē drošāka ēka, un se-

nāka ēka nenozīmē to, ka ēka noteikti nav droša.

Jūsprāt, ēkas īpašnieka atbildība būtu jāpalielina un būtu jāpastiprina sankcijas par pārkāpumiem?

Principā atbildība arī tagad ir paredzēta Civillikumā.

Jā, bet Civillikumā galvenokārt paredzēta atbildība par darbības vai bezdarbības sekām.

Tā ir. Būtu vajadzīgs likums, kas definē publisko ēku īpašnieka preventīvo atbildību. Līdzīgi kā ir jau tagad attiecībā uz automašīnām – ja braucam ar automašīnu, tad zinām, kādi ceļu satiksmes noteikumi jāievēro, kādas ir prasības automašīnas tehniskajām stāvoklim un kādas – apdrošināšanai. Ja nebūtu regulējuma par automašīnām, tad arī katram būtu savs viedoklis, kas ir automašīna labā tehniskajā stāvoklī.

Plānojat Ekonomikas ministriju rosināt izstrādāt regulējumu publisko ēku ekspluatācijai?

Jā, esam par to jau ministrijā diskutējuši, turklāt rudenī mums Saecimas deputātiem jāziņo par BVKB darbu kopumā, un šis ir viens no punktiem, par kuru plāno-

PORTUGĀLES laikraksts vēsta par diskusijām, kas saistītas ar nodokļu likmēm un investīciju piesaisti Portugālei piederošajā Madeiras salā. Tiek uzsvērts, ka Madeiras tautsaimniecības struktūra atšķiras no tautsaimniecības struktūras kontinentālajā Portugālē. Madeiras ekonomikā būtiska nozīme ir tūrismam, savukārt rūpniecība pastāv tikai visai pieticīgos apjomos.

arās lēmumiem

ors Pēteris Druķis intervijā Magdai Riekstiņai

Problēmas ir konstatētas daudzās ēkās

DANA REIZNIECE-OZOLA

EKONOMIKAS MINISTRE

Būvniecības valsts kontroles birojs strādā labi – apsekojot vairāk nekā 600 ēku ekspluatāciju, birojs jau veicis pamatīgu darbu. Diemžēl lielā skaitā ēku

ir identificētas problēmas. Patlaban birojam joprojām ir prakses apzināšanas laiks, jo, lai gan jaunais Būvniecības likums ir pieņemts, tomēr ne visi jautājumi ir precīzi atrunāti, nav skaidrības, piemēram, par to, kādās situācijās jārikojas pašvaldībai un kādās situācijās jārikojas birojam. Prakse vēl tiek veidota. Atzinīgi vērtēju arī to, ka biroja darbs vērstas uz attīstību un jaunu risinājumu ieviešanu.

jām runāt.

Diskusijas ir arī par to, kas ir publiskā ēka, kurā uzturas vairāk par simts cilvēkiem – mums jāuzrauga BVKB, nevis pašvaldībai, jo publiskās ēkas līdz 100 cilvēkiem jāuzrauga pašvaldībai. Var būt veikals, kurā nav tik daudz pircēju, lai veikals atbilstu šādai kategorijai – vīrs 100 cilvēkiem. Metodikas, kā noteikt – publiskā ēka līdz simts cilvēkiem vai arī vairāk par 100 cilvēkiem – mums Latvijā arī nav, tāpēc BVKB patlaban izstrādā savus ieteikumus.

Patlaban dažādu valsts dienestu redzējums par to, kas ir publiskā ēka vīrs simts cilvēkiem, ir ļoti atšķirīgs, savukārt pašvaldību būvvaldēm ir vēl jo atšķirīgāki viedokļi.

Jūsuprāt, ja tiek konstatētas problēmas ēkas ekspluatācijā un rodas riski ēkas apmeklētāju drošībai, problēma ir naudas trūkums vai izpratnes par drošību neesamība? Vai var teikt, ja visos līmeņos būtu vairāk naudas, tad būtu mazāk problēmu ar ēku ekspluatāciju un drošību?

Naudas trūkums nav vienīgais problēmas cēlonis. Aktuālā problēma ir arī ēkas nomnieka atbildības apmērs, respektīvi, nomnieks vai tā persona, kas ēku izmanto ar lietojuma tiesībām, ir vai nav līdzatbildīga, ja ēkas drošības līmenis ir tāds, kas rodas riski apmeklētājiem? Vai arī atbildība gulst tikai uz ēkas īpašnieku? Tas arī ir ļoti aktuāls

jautājums.

Būvprojektu ekspertīžu organizēšanu plānojat sākt no nākamā gada 1. janvāra?

Jā, un te ir divi punkti. Viens punkts saistīts ar to, kādas prasības tiek izvirzītas fiziskai personai kā ekspertam, otrs punkts saistīts ar prasībām, kādas piemērojamas komersantam, kas sniedz pakalpojumus ekspertīzē. Tagad mēs, BVKB, fundamentāli mainām situāciju, pasakot, ka ekspertīzes varēs veikt tikai tie komersanti, kuri paši neprojektē un paši nebūvē. Tas pilnībā maina līdzšinējo praksi, bet ir jāmaina situācija, ka ekspertīzes veicējs ekspertīzi īsteno nevis tāpēc, lai izpildītu to, ko pasūtītājs vēlas, bet tāpēc, ka ir vēlme palīdzēt sev tuvam uzņēmumam vai iegriezt konkurentam, un interešu konflikti praktiski ir ikdienā. Otrs punkts saistīts ar to, ka esam secinājuši, būvprojektu kvalitāte ir zema, pat kritiska. Patlaban pret projektēšanas birojiem praktiski nav nekādu prasību, birojā vidēji ir nedaudz vairāk par vienu cilvēku un tas neļauj projektēšanas birojam radīt kvalitatīvu projektu, ja runājam par kaut ko vairāk kā privātmāja. Par projektu atbild projektētājs – nevis eksperts, un ir jābūt sistēmai, kā projektētājs pārbauda savu darba rezultātu, pirms to vispār no savām rokām laiž ārā, bet kāda pārbaudes sistēma var būt projektēšanas biroja ar vienu un komats trim

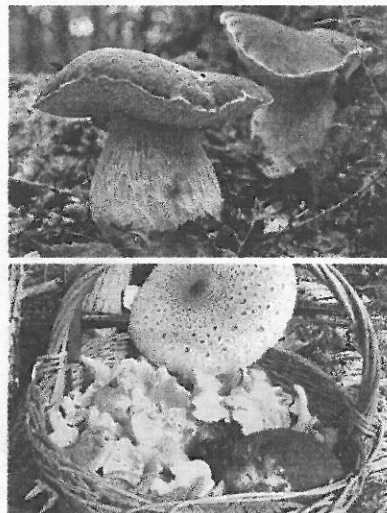
vai vienu komats pieciem cilvēkiem? Praktiski nekādi!

Jūsu vadītā biroja atbildības joma ir arī sūdzību izskatīšana par normatīvo aktu pārkāpumiem būvniecības procesā. Saņemat vairāk sūdzību, kā bijāt domājuši?

Vairāk, bijām paredzējuši, ka šogad pirmajā pusgadā saņemsim 100 sūdzību, bet esam saņēmuši aptuveni 150. Mēs pieņemam jebkuras personas sūdzību un par jebkuru būvobjektu jebkurā tā stadijā. Visvairāk sūdzas par vietējo pašvaldību attieksmi, par vietējās administratīvās varas rīcību, un rodas iespaids, ka iedzīvotāji mūsu iestādē redz pēdējo salmiņu, pie kā pieķerties, jo pašvaldības ignorē, viņuprāt, likumīgās prasības. Esam arī konstatējuši gadījumus, kad pašvaldība tiešām ignorējusi kādas personas likumīgās prasības. Taču pamatā šādos gadījumos problēmas cēlonis, mūsūprāt, ir pašvaldības pārstāvju kompetences trūkums, nevis ļaunprātība. Gadās arī, ka problēmas sakne ir atšķirīgā izpratne par prasībām. Mūsu birojam nav pienākuma sodīt pašvaldības, bet mēs sniedzam informāciju pašvaldībām, izklāstot savu nostāju. Ir nepieciešams izglītot pašvaldību darbiniekus, it īpaši nepieciešams izglītot būvinspektoros, lai novērstu atšķirīgu, pat diametrāli pretēju skatījumu un profesionalitātes trūkumu.

PIEDALIES laikraksta Diena konkursā DIENAS SĒNE

UN LAIMĒ BALVAS!

Bildes sūti pa pastu (ar norādi «Konkurss DIENAS SĒNE», Andrejostas iela 2, Rīga, LV-1045) vai elektroniski dienassene@dienasmediji.lv

Sūti savas bildes un vairāk informācijas meklē www.diena.lv/dienas-projekti/sene

BARAVIKA

ir stobriņšņu ģints (Boletus) beka, kurai sporas attīstās stobriņu slāni ceļurites apakšpusē. Latvijā sastopamas bērzu, egļu, priežu un vasaras baravikas. Jau nosaukums norāda, zem kurām kokiem tās meklēt (vasaras baravika parādās visagrāk un aug zem ozoliem).

Visbiežāk sastopama ir egļu baravika (*Boletus edulis*).

Tai raksturīga 10–20 cm plata, sākumā lodveida, vēlāk izliekta, gluda, gaiši līdz tumši brūna līdz sarkanbrūna ceļurite. Mikstums balts, blīvs, ar patīkamu smaržu un rieksu garšu. Stobriņi sākumā balti līdz dzeltenīgi, visbeidzot olīvzaļi, ar apajām atverēm, viegli no ceļurites atdalāmi, stobriņu slānis biežāks par ceļurites mikstumu. Kātiņš resns, 10–20 cm garš, bāli pelēcīgs, gaiši brūngans, ar baltu tīklojumu augšdaļā.

No neēdamajām sēnēm baravikām visdziļākā ir parastā žultsbeka (*Tylopilus felleus*), kurai raksturīgi sārti stobriņi, rūgta garša uz izteiktas, brūns tīklojums uz kātiņa.

Akciju sabiedrība „Sadales tīkls”
Smerļa iela 1, Rīga, LV-1160

Elektroenerģijas piegādes uzņēmums AS „Sadales tīkls” informē:

Rīgā notiks elektrotilkā uzstādīto iekārtu pārbaudes, iespējami īslaicīgi elektroenerģijas piegādes pārtraukumi.

Sestdien, 8. augustā, no plkst. 04.00 līdz 07.00 vairākas reizes īslaicīgi tiks pārtraukta elektroenerģijas piegāde uzņēmuma klientiem Rīgas pilsētā. Īslaicīgi pārtraukumi (līdz 5 minūtēm) būs saistīti ar apakšstacijā **Bolderāja 1** uzstādīto 110 kV (kilovoltu) elektroliniju un transformatoru automātiskās rezerves ieslēgšanas iekārtu profilaktisko pārbaudi.

Elektroapgādes pārtraukumi iespējami:

Admirāļu, Ādama, Baltās kāpas, Bangu, Birzes, Brūžu, Bungu, Daugavgrīvas, Dolomīta, Dzintara, Esplanādes, Finiera, Flotes, Gaigālas, Galdnieku, Gobas, Grants, Grundūnu, Gundegas, Ievas, Ilmeņa, Jomas, Jūrnieku, Kaimiņu, Kangaru, Kaņepju, Kapļu, Kapteiņu, Kastaņu, Keramikas, Kodola, Kvarca, Kemmdziju, Lemešu, Lēpju, Lielajā, Lielupes, Loma, Mazajā Kleistu, Mencu, Mežrozīšu, Miglas, Parādes, Piestātnes, Platā, Plēksnes, Rojas, Silikātu, Slimnicas, Spailēs, Stagaru, Stūrmaņu, Tekstilnieku, Vakarbuļļu, Vārmukroga ceļā, Velkoņu, Vētras, Zemkopju, Zviņu ielā.

Iekārtu profilaktiskā pārbaude nepieciešama, lai apakšstacijā efektīvāk varētu nodrošināt automātiskās rezerves darbību pēkšņu un neparedzamu tehnoloģisko traucējumu gadījumā, kad elektroapgāde tiek automātiski pārslēgta un nodrošināta no cita darba kārtībā esoša 110 kV transformatora.

Lai maksimāli samazinātu elektrotilkā uzstādīto iekārtu profilaktiskās pārbaudes ietekmi uz juridisko klientu plānotajiem ražošanas procesiem, kā arī mazinātu neērtības klientiem ikvienā mājāsaimniecībā, pārbaudi uzņēmums veiks sestdienas rītā.

AS „Sadales tīkls” brīdina – elektroenerģijas piegādes pārtraukums var izraisīt īslaicīgu elektroierīču atslēgšanos (sadzīves tehnika, dator), taču elektroierīču bojājumi šādu pārbaudžu rezultātā parasti netiek novēroti.

Preventīvi veikta elektrotilkā uzstādīto iekārtu pārbaude ir ļoti svarīga un nepieciešama elektroapgādes drošuma nodrošināšanai AS „Sadales tīkls” atvairinot par sagādātajām neērtībām un cer uz izprostoju attieksmi elektroapgādes traucējumu gadījumā!